

Załącznik nr 2 do wniosku Mariusza Bidzińskiego z dnia 16 listopada 2018 r. do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów o przeprowadzenie o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk prawnych w dyscyplinie prawo.

Warszawa, dn. 16 listopada 2018 r.

AUTOREFERAT

PRZEDSTAWIAJĄCY OPIS DOROBKU I OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH DOKTORA MARIUSZA BIDZIŃSKIEGO

1) Stopnie naukowe i zawodowe

- 23.02.2011 r. – uzyskanie tytułu zawodowego radcy prawnego;
- 2008 r. – uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych; temat rozprawy doktorskiej: *Jawność finansowania partii politycznych. Podstawy konstytucyjne i praktyka*. Praca została napisana pod kierunkiem prof. dra hab. Marka Chmaja, recenzentami pracy byli prof. dr hab. Maria Kruk Jarosz oraz prof. dr hab. Krzysztof Skotnicki.
- luty 2004 r. – uzyskanie tytułu zawodowego magistra prawa.

2) Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

- od 16.02.2004 do 30.09.2005 – współpraca na podstawie umowy cywilnoprawnej w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych na Wydziale Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Łazarskiego w Warszawie (obecnie Uczelnia Łazarskiego);
- od 22.03.2006 do 30.09.2006 – współpraca na podstawie umowy cywilnoprawnej w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych na Wydziale Prawa i Administracji

Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Łazarskiego w Warszawie (obecnie Uczelnia Łazarskiego);

- od 15.01.2007 do 11.02.2007 – współpraca na podstawie umowy cywilnoprawnej w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych na Wydziale Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Łazarskiego w Warszawie (obecnie Uczelnia Łazarskiego);
- od 26.03.2007 do 30.09.2007 – współpraca na podstawie umowy cywilnoprawnej w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych na Wydziale Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Łazarskiego w Warszawie (obecnie Uczelnia Łazarskiego);
- od 11.01.2008 do 30.09.2008 – współpraca na podstawie umowy cywilnoprawnej w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych na Wydziale Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Łazarskiego w Warszawie (obecnie Uczelnia Łazarskiego);
- od 16.09.2005 do 30.09.2008 – zatrudnienie na stanowisku asystenta – nauczyciela akademickiego na Wydziale Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Łazarskiego w Warszawie (obecnie Uczelnia Łazarskiego);
- od 04.03.2006 r. do 30.06.2009 r. – współpraca na umowach cywilnoprawnych w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Janusza Korczaka w Warszawie (dawniej: Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP w Warszawie);
- od 01.11.2008 do 31.05.2012 – zatrudnienie na stanowisku adiunkta na Wydziale Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego w Warszawie;
- od 01.06.2012 do 30.09.2014 – zatrudnienie na stanowisku adiunkta oraz pełnomocnika dziekana ds. studiów doktoranckich na Wydziale Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego w Warszawie;
- od 01.10.2014 – zatrudnienie na stanowisku adiunkta oraz Rzecznika Dyscyplinarnego ds. Studentów i Doktorantów na Wydziale Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego w Warszawie;

3) Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311, t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1789)

1. Tytuł osiągnięcia naukowego

Ustrój miasta stołecznego Warszawy.

2. Autor, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa

Mariusz Bidziński, *Ustrój miasta stołecznego Warszawy*, Warszawa 2018, Wydawnictwo Adam Marszałek, ss. 300, recenzent wydawniczy prof. dr hab. Marek Chmaj.

3. Omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Pod koniec XX i na początku XXI wieku coraz bardziej zauważalnym problemem staje administrowanie dużymi aglomeracjami miejskimi. Postępujący w nieznanym dotychczas tempie rozwój społeczny, kulturowy i gospodarczy, jak też wzmożone ruchy migracyjne w obszarze biznesu i nauki implikują potrzebę rewizji obowiązujących rozwiązań prawnych i strukturalnych również w odniesieniu do m.st. Warszawy. Przeprowadzona w monografii analiza historycznych rozwiązań prawnych dotyczących administrowania stolicą, jak również odniesienie się do rozwiązań przejściowych i aktualnie obowiązujących pozwoliła ocenić *status quo* regulacji prawnych oraz zaproponować nowe, czasami nawet dyskusyjne koncepcje strukturalne.

Podkreślenia wymaga, iż proces wyboru miasta stołecznego był długotrwały i sięga połowy dziesiątego wieku. Równie długo kształtował się system administrowania miastem, w tym projektowanie bardziej efektywnych rozwiązań struktury organów oraz wzajemnych powiązań pomiędzy jednostką centralną a jednostkami pomocniczymi. Nie podlega dyskusji, iż posiadanie stołecznego charakteru implikuje szereg obowiązków oraz korzyści w obszarze społecznym, infrastrukturalnym czy też finansowym. Uzyskanie przez

Mając na względzie charakter miasta stołecznego, w niniejszej monografii, szczególny nacisk położony został na analizę wzajemnie przenikających się zadań o charakterze samorządowym i państwowym. Proces ten skierowany był od samego początku na uzyskanie przez Warszawę statusu metropolii, co jak zostało wskazane, nie było i nie jest procesem prostym. Osiągnięcie celu wciąż wymaga ogromnego nakładu pracy oraz pozyskiwania coraz to szerszych wpływów o charakterze nie tylko lokalnym, ale i międzynarodowym.

Należy podkreślić, że charakterystyczną cechą metropolii jest posiadanie przymiotu *diversified*, co rozumiane jest jako równoczesne spełnianie licznych funkcji o charakterze międzynarodowym. W rezultacie o metropolitalności decyduje wiele aspektów, w tym m.in. finansowy, ludzki, naukowy czy infrastrukturalny. Wyłącznie ich równoległe występowanie w ramach jednej jednostki administracyjnej, jak też skala odbiorców, pozwala na odpowiednie zakwalifikowanie statusu miasta. *Implicite* statusu metropolitalnego nie można uzyskać wyłącznie w drodze zmian prawnych, lecz w oparciu o sumę co najmniej kilkunastu różnych czynników. Mimo licznych projektów ustaw oraz prezentowanych przez kilkadziesiąt lat koncepcji rozwiązań strukturalnych proces skonstruowania komplementarnego i spójnego ustroju stolicy, tak w obszarze samorządowym, jak i na styku administracji rządowej, wciąż nie został ukończony.

W rezultacie przeprowadzonych w pracy rozważań zdefiniowałem trzy możliwe modele ustroju samorządu warszawskiego: 1) konfederacyjny, 2) federacyjny oraz obowiązujący obecnie – 3) scentralizowany. Każdy z nich charakteryzuje się określonymi walorami, które przy połączeniu w jedną całość mogłyby stanowić podstawę pożądanego systemu administrowania miastem. Przeprowadzone rozważania wskazują krytyczne obszary poszczególnych modeli, ale również wskazują najbardziej pożądane i efektywne z punktu widzenia interesów m.st. Warszawy i jej mieszkańców elementy poszczególnych rozwiązań.

Brak wypracowania optymalnego i efektywnego ustroju m.st. Warszawy, w tym powtarzające się problemy w określeniu struktury organów, ich pozycji i roli na tle innych jednostek samorządowych, jak również niezbyt klarowna wizja rozwiązań gwarantujących pełną unifikację obszarów aglomeracji warszawskiej, stanowiły asumpt do podjęcia badań w

obszarze funkcjonujących rozwiązań. Zestawienie systemów historycznych z aktualnie obowiązującym pozwoliło ocenić efektywność poszczególnych systemów administrowania, a w szczególności wskazać pożądane lub choćby warte rozważania kierunki zmian prawnych. W tym zakresie zauważyłem, iż pomimo historycznego występowania poprawnych rozwiązań prawnych, niezbędnym jest kompleksowe zredefiniowanie statusu oraz pozycji Warszawy, w tym spektrum uprawnień i obowiązków poszczególnych jednostek i ich organów. Przeprowadzona analiza pozwoliła znacznie rozszerzyć pierwotnie postawione tezy także do innych jednostek samorządowych w Polsce. W szczególności, przeprowadzony proces badawczy pozwolił bezsprzecznie stwierdzić, że potrzeba zmian strukturalnych i ustrojowych z obszaru stolicy powinna stanowić podstawę do istotnej rekonstrukcji systemu samorządowego na obszarze całej Polski, a nie tylko w analizowanym, wąskim zakresie.

W pracy wykorzystano metody badawcze typowe dla nauk społecznych. W zakresie genezy ustroju m.st. Warszawy, a także przy analizie modeli administrowania, wykorzystana została metoda analizy instytucjonalno-prawnej, co pozwoliło na weryfikację działania poszczególnych instytucji, jak również ocenę zasad funkcjonowania poszczególnych koncepcji administrowania. Dodatkowo w pierwszej części pracy wykorzystana została również metoda historyczna, co pozwoliło w sposób prawidłowy i kompleksowy zrozumieć między innymi przyczyny poszczególnych zmian ustrojowych stolicy, a także zobrazowało skutki, jakie określone decyzje w obszarze polityki wywierały na wewnętrzne uwarunkowania w m.st. Warszawie. W rozdziałach omawiających zagadnienia dotyczące podmiotów oraz ich kompetencji i statusu, zastosowano metodę opisową i metodę syntezy aktów normatywnych, w tym Konstytucji, ustaw, aktów prawa miejscowego i innych źródeł. Nadto, w ograniczonym zakresie w pracy wykorzystana została również metoda komparatystyczna, co pozwoliło w znacznie szerszy i bardziej obiektywny sposób odnieść się do funkcjonujących w przeszłości, jak i obecnie rozwiązań i modeli administrowania Warszawy. Wykorzystane w pracy metody badawcze pozwoliły w sposób rzetelny dokonać analizy regulacji prawnych i ich krytycznej oceny.

W celu potwierdzenia słuszności wyrażonych w monografii tez, została ona podzielona na pięć rozdziałów poprzedzonych wstępem i uwieńczonych posumowaniem zawierającym szereg postulatów *de lege ferenda*. Poszczególne rozdziały pracy omawiają najważniejsze

zagadnienia związane z ustrojem Warszawy oraz zawierają rozwinięcie kwestii szczegółowych determinujących skuteczność podejmowanych działań oraz kierunki podejmowanych przez ustawodawcę decyzji i rozwiązań.

Pierwszy rozdział stanowi wprowadzenie do problematyki związanej z kształtowaniem się ustroju Warszawy oraz jej struktur wewnętrznych. Na wstępie podniosłem kwestie kształtowania się załączków ustroju samorządowego w m.st. Warszawie, ukazujące jego powolny rozwój i pierwotne koncepcje związane ze sposobem administrowania miastem. Następnie przeprowadzałem analizę pierwszych projektów ustawodawczych, które w sposób komplementarny regulowały strukturę administracyjną i terytorialną Warszawy. Analiza skoncentrowana została przede wszystkim na kwestiach dotyczących budowy organów, ich liczebności, ale także kwestiach związanych z kompetencjami i wzajemnymi relacjami i zależnościami pomiędzy poszczególnymi podmiotami. Następnie analizie poddana została jedna z najważniejszych ustaw warszawskich – ustawa o samorządzie gminy m.st. Warszawy z 1938 r., która wprowadzała wiele nowych rozwiązań i instytucji w zakresie administrowania miastem, w tym m.in. rady dzielnicowe, jak również umacniała istotnie pozycję Prezydenta. Na koniec podjęta została problematyka konstytucjonalizacji Warszawy, to jest budowania jej pozycji ustrojowej od jednego z głównych ośrodków miejskich, aż do uzyskania statusu stolicy.

W kolejnej części przeprowadziłem analizę występujących historycznie oraz obecnie rozwiązań prawnych kreujących określone modele administrowania dużymi aglomeracjami miejskimi. W tym zakresie analizie poddane zostały trzy podstawowe, z punktu widzenia ustrojowego, obszary: 1) zakresy kompetencyjne organów, 2) struktura organów, ze szczególnym uwzględnieniem ich wieloszczeblowości oraz multiplikacji poziomej lub pionowej realizowanych zadań, 3) liczebność i powtarzalność organów. Rozważania wzbogacone zostały o zagadnienia charakterystyczne dla podmiotów o statusie metropolitalnym, a więc m.in. szczególną pozycję ustrojową w strukturze państwa, funkcję reprezentacyjną, autonomiczne kompetencje oraz odmienny zakres realizowanych zadań o charakterze publicznym. Systematykę rozdziału zdeterminowała analiza występujących systemów administrowania. Stosując kryterium wzajemnych powiązań strukturalnych organów, wyróżnione zostały trzy podstawowe modele: konfederacyjny, federacyjny i

scentralizowany. Każdy z modeli poddany został krytycznej analizie, z której wynikają konkluzje w zakresie zalet oraz wad poszczególnych modeli, nie przesądzając ostatecznie o najbardziej efektywnym rozwiązaniu.

W rozdziale trzecim podjąłem problematykę budowy i procesu kreacyjnego organów m.st. Warszawy, ze szczególnym uwzględnieniem ich odrębności w ramach jednostek samorządu terytorialnego w Polsce. W tym zakresie omówiłem w szczególności zagadnienia prawne dotyczące pozycji Prezydenta m.st. Warszawy, w tym proces jego wyboru oraz zakres uprawnień wynikający ze szczególnego statusu stolicy. Nadto, w wyniku przeprowadzonej analizy zwróciłem uwagę na wyjątkową pozycję Prezydenta w porównaniu do innych organów o kompetencjach wykonawczych, a w szczególności także jego wpływ na politykę znaczenie wykraczającą poza schemat samorządowy. Część z rozważań skoncentrowana została na organach o kompetencjach stanowiąco-kontrolnych, których spektrum działania, jak i struktura jest odmienna od pozostałych podmiotów szczebla samorządowego. W tej części monografii poruszone zostały również na kwestie związane z zasadami i ramami funkcjonowania jednostek pomocniczych i jednostek niższego rzędu, których liczba, status oraz kompetencje są jednymi z podstawowych czynników determinujących model administrowania miastem.

W kolejnym rozdziale podjąłem problematykę spektrum uprawnień i obowiązków nałożonych na m.st. Warszawa, a w szczególności omówiłem odrębne zasady realizacji zadań, które są związane ze stołecznym charakterem miasta, jego kompetencje reprezentacyjne, w tym także szczególny obszar zadań z zakresu administracji rządowej. Tą część podzieliłem w oparciu o kryterium przedmiotowe, co pozwoliło wyodrębnić trzy podstawowe kategorie zadań, z dodatkowym podziałem na różne poziomy ich realizacji. W szczególności analizie poddałem kwestie źródeł obowiązku realizacji zadań, który w odróżnieniu od innych jednostek samorządowych jest w przypadku Warszawy niezwykle szeroki. Analizie poddałem charakter obowiązków, który w zależności od aktu normatywnego oraz zakresie przybiera formę obligatoryjną lub fakultatywną. Na koniec, zamykając kwestie kompetencyjne, omówiłem zagadnienie tzw. uchwał kompetencyjnych, które są jednym z „narzędzi” administrowania Warszawą, zwłaszcza w kontekście jej jednolitości i efektywnej realizacji postawionych celów.

W ostatnim rozdziale podjąłem się analizy i omówienia zagadnień z obszaru nadzoru i kontroli nad m.st. Warszawą. Kwestie te są o tyle istotne, iż determinują prawidłowe i transparentne działanie wszystkich jednostek samorządowych. W pierwszej części przeprowadziłem wnikliwą analizę pojęć ze wskazaniem cech i zakresów dla nich właściwych. Podjęte rozważania są o tyle istotne, że w praktyce stosowania norm prawnych wielokrotnie dochodzi do ich mylenia i zacierania granic i to już na poziomie ustawodawczym. Podobne problemy spotykamy w doktrynie, gdzie pojęcia te stosowane są nieraz zamiennie. Następnie, przy zastosowaniu kryterium podmiotowego, omówiłem podmioty uprawnione do weryfikowania prac organów i jednostek samorządowych. Odrębne miejsce poświęciłem zaś budzącej wątpliwości, co do legalności działania, Komisji Weryfikacyjnej, która uzyskała kompetencje znacznie wykraczające poza systemowy trójpodział władzy.

W celu odpowiedniego przeprowadzenia analiz i ocen jednostkowych rozwiązań, a także odnalezienia przyczyn wyboru określonych kierunków działania organów ustawodawczych, w tym w szczególności zrozumienia pobudek politycznych dla wdrażanych z upływem czasu zmian ustrojowych miasta wykorzystana została bogata i różnorodna literatura krajowa oraz zagraniczna z zakresu prawa administracyjnego, prawa konstytucyjnego, nauki administracji, ale także z obszaru cywilistyki i socjologii. Całokształt rozważań i analiz dopełnia bogate orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Sadu Najwyższego, ale także sądów administracyjnych i powszechnych.

Przedstawiona w niniejszej monografii analiza ustroju miasta stołecznego Warszawy oraz zakresu kompetencji poszczególnych organów miasta, jak i jednostek pomocniczych, pozwoliła wyciągnąć szereg wniosków i postulatów *de lege ferenda*. Główne z nich zamieszczam poniżej:

1. Miasto o charakterze stołecznym musi mieć odpowiedni poziom samorządności, co wynika ze specyficznej pozycji stolicy. Katalog uprawnień musi być znacznie szerszy niż w przypadku pozostałych miast, a co za tym idzie zasadnym jest odmiennie kwestie poziomu niezależności władz samorządowych. Przesłanka ta spełniona może zostać poprzez wprowadzenie scentralizowanego modelu ustroju. Obowiązek realizacji zadań,

często o ogólnopanstwowym charakterze bezsprzecznie implikuje wyższy poziom odpowiedzialności oraz ryzyka władz miasta, co pociąga konieczność zwiększenia niezależności Warszawy oraz większej ochrony miasta przed ingerencjami nadzorczymi wojewody mazowieckiego.

2. Istotnym rozwiązaniem wpływającym na stabilność działania miasta jest uproszczenie systemu strukturalnego. W tym zakresie należy rozważyć nadanie Warszawie statusu miasta na prawach powiatu spowodowało utworzenie jednej gminy – a co za tym idzie wyeliminowanie kilkunastu organów gminnych, jak to miało miejsce w przypadku koncepcji federacyjnej i konfederacyjnej. Głównym podmiotem określającym wspólną dla całego miasta politykę i kierunki rozwoju jest Rada m.st. Warszawy. Znaczenie rad w poszczególnych dzielnicach jest w tym zakresie ściśle subsydiarne, a w zasadzie ograniczone zostało głównie do kwestii konsultacyjnych i doradczych.
3. Zasadnym jest uchwalenie, obok ewentualnych zmian ustawy o ustroju m.st. Warszawy, ustawy szczególnej, skoncentrowanej na przyjęciu programu rozwoju miasta. Akt taki powinien pozwolić zrealizować spójny plan rozwojowy, określając szczególne zasady oraz procedury przygotowania realizacji inwestycji infrastrukturalnych, drogowych oraz społecznych niezbędnych dla sprawnego funkcjonowania m.st. Warszawy oraz realizacji celów o charakterze ponadlokalnym. Wprowadzenie ustawy wymaga precyzyjnego określenia ram czasowych i przedmiotowych. Niezbędny jest wprowadzenie szczególnych procedur, które ułatwią głęboką modernizację miasta pod względem infrastrukturalnym oraz pozwolą wprowadzić na terenie całego m.st. Warszawy plan zagospodarowania przestrzennego gwarantujący spójny i zrównoważony rozwój wszystkich obszarów miejskich.
4. Należy zwiększyć środki z budżetu państwa, które pozwolą na dynamiczny rozwój stolicy, a nade wszystko likwidację „janosikowego” oraz podwyższenie udziału procentowego w podatkach od osób fizycznych i prawnych. Pozwoli to w stosunkowo krótkim czasie na wzrost znaczenia i pozycji stolicy, ale przede wszystkim otworzy drogę do utworzenia w przyszłości w oparciu o gminy ościenne silnej metropolii, przy zachowaniu w jej ramach tożsamości i odrębności Warszawy.

5. W m.st. Warszawie musi zostać zapewniona optymalna struktura organizacyjna jego organów i jednostek pomocniczych. Niezbędnym jest m.in. precyzyjne określenie roli organów w wymiarze ogólnym, jak i lokalnym. Struktura musi być przejrzysta i podmiotowo kompletna, to znaczy pozwalająca na sprawne zidentyfikowanie podmiotu właściwego rzeczowo do realizacji określonych w ustawach zadań. Struktura organów musi zostać zaprojektowana na tyle precyzyjnie by umożliwić sprawne wskazanie wadliwie działających podmiotów i efektywne wyegzekwowanie konsekwencji z tego wynikających. Znaczenie tej przesłanki doskonale obrazują zmiany strukturalne wprowadzane w kolejnych ustawach regulujących ustrój Warszawy.
6. Ujednolicony system administrowania stolicą pozwala m.in. na: 1) wdrażanie jednolitej polityki społecznej, na równych dla wszystkich mieszkańców Warszawy prawach oraz przy zastosowaniu jednolitych przywilejów, 2) zrównoważony rozwój gospodarczy poprzez skoordynowaną i spójną politykę miasta, zwłaszcza w kontekście zabudowy infrastrukturalnego miasta, stworzeniu korzystnych warunków dla nowych i rozwijających się przedsiębiorców oraz 3) zwiększenie atrakcyjności m.st. Warszawy dla inwestorów oraz mieszkańców, poprzez znaczny wzrost jego pozycji na tle innych stolic europejskich.
7. Stolica musi posiadać zwiększony, kosztem administracji rządowej, zakres zadań i kompetencji organów, celem lepszego wykonywania zadań związanych ze stołecznością. W efekcie niezbędnym jest powiększenie decentralizacji administracji publicznej. Należy przyznać Prezydentowi m. st. zwierzchnictwa nad niektórymi organami wojewódzkiej administracji zespolonej w Warszawie, w tym nad warszawskim Kuratorem Oświaty i warszawskim Konserwatorem Zabytków i wyłączenie ich spod zwierzchnictwa wojewody mazowieckiego. Wprowadzenie takiego rozwiązania wydaje się usprawiedliwione znaczeniem miasta w edukacji powszechnej, jak i dużym zagęszczeniem zabytków w granicach Warszawy. Pozwoli to także na przyspieszenie postępowań administracyjnych. Obecna sytuacja, gdzie administracja rządowa w postaci wojewody może nakazywać realizację określonych zadań, a także w dużym stopniu ingerować w funkcjonowanie miasta wymuszając określone działania i decyzje uzasadniając je ważnymi względami państwa powoduje w praktyce duże utrudnienia.

Wzorem struktury organizacyjnej policji, gdzie komendant stołeczny jest na prawach komendanta wojewódzkiego, a komendant mazowiecki policji ma siedzibę w Radomiu, analogiczne rozwiązania należy wprowadzić w stosunku do warszawskiego Kuratora Oświaty i warszawskiego Konserwatora Zabytków.

8. Niezbędnym jest bardziej precyzyjne rozdzielenie kompetencji organów m. st. Warszawy oraz organów jednostek pomocniczych. Niezbędnym jest stworzenie katalogu kompetencji miejskich, a więc właściwych wyłącznie m.st. Warszawie jako jednemu organizmowi. W ramach kategorii miejskich należy dokonać wyraźnego rozróżnienia kompetencji na dwie podkategorie: 1) o znaczeniu lokalnym – a więc uprawnień związanych z rozwojem miasta, jego infrastruktury i innych działań skierowanych na rozwój aglomeracji oraz 2) o znaczeniu państwowym – to jest zadań uprawnień, nakładanych dodatkowo na m.st. Warszawa w związku z obowiązkami, ale także ograniczeniami i utrudnieniami wynikającymi z działania na terenie miasta licznych placówek dyplomatycznych, organów administracji państwowej i innych podmiotów międzynarodowych.
9. Rada m.st. Warszawy oraz Prezydent wyposażeni muszą zostać w kompetencje umożliwiające każdorazowe zablokowanie uchwał i decyzji sprzecznych z przyjętą polityką miasta. W celu wyeliminowania jakichkolwiek wątpliwości i uniknięcia sporów niezbędnym jest zdefiniowanie w treści ustawy pojęcia zadań o charakterze lokalnym. Warto jednocześnie zastrzec, że zadania te nie mogą wykraczać poza obszar jednostki pomocniczej, zaś ich realizacja powinna zostać oparta przede wszystkim na środkach własnych.
10. Zasadnym jest wprowadzenie do ustawy przepisów o niedopuszczalności podejmowania przez jednostki pomocnicze projektów i działań, które w jakikolwiek sposób byłyby sprzeczne z interesem lub celami ogólnomiejskim. W przypadku przedłożenia takich propozycji powinny być one pozbawione ochrony prawnej, w szczególności w postaci możliwości zaskarżenia do Krajowej Izby Odwoławczej czy sądów administracyjnych. W efekcie należy wyraźnie określić dominującą pozycję miasta, przy służebnej roli jednostek pomocniczych.

11. W m.st. Warszawie warto wprowadzić jednoosobowe organy wykonawcze w dzielnicach – burmistrzów. Likwidacja zarządów dzielnic jako organów kolegialnych zwiększy podmiotowość wspólnoty dzielnicowej, wykreuje nowych liderów lokalnych mających silniejszą legitymację do sprawowania władzy i mocniejszą pozycję względem rady dzielnicy. W szczególności warto rozważyć nadanie dzielnicom osobowości prawnej i dokonanie podziału na obligatoryjne zadania zlecone, czyli ogólnomiejskie oraz zadania własne.
12. Burmistrz powinien być wybierany w wyborach powszechnych, a jego kadencja winna być równa kadencji organów m. st. Warszawy. Efektem zmiany będzie zdecydowanie zwiększenie demokratyzmu i samorządności w dzielnicach, ale przede wszystkim umożliwienie mieszkańcom wyboru osoby najpełniej spełniającej ich oczekiwania. Warto podkreślić, że pod względem terytorialnym oraz budżetowym burmistrzowie administrują jednostkami o pozycji i powierzchni znacznie większej od wielu polskich miast. Rozwiązanie takie przyczyni się to nie tylko do możliwości realizacji oczekiwań mieszkańców, ale z racji silnej pozycji i sprecyzowanych kompetencji, wymusi większą wydajność i poczucie odpowiedzialności za bieżące działania.
13. Niezbędnym jest ograniczenie liczebności organów m. st. Warszawy na wszystkich szczeblach. W pierwszym etapie, w odniesieniu do Rady m.st. Warszawy w zupełności wystarczającym wydaje się wybieranie radnych w liczbie 40 osób. Z kolei liczebność rad dzielnic powinna również zostać określona w sposób sztywny i wynosić 12 osób, zaś rad osiedli 8 osób. Zmiana taka spowodowałaby zmniejszenie łącznej liczby radnych w Warszawie i jednostkach pomocniczych o prawie 50%, co i tak w kontekście innych dużych aglomeracji miejskich nie jest wynikiem najniższym.
14. Równolegle ze zmianą liczebności radnych zasadnym jest podwyższenie wysokości diet wypłacanych w związku ze sprawowanym mandatem. Ich wysokość powinna zostać podniesiona do takiego poziomu, który w pełni by rekompensował straty jakie ponoszą poszczególni radni w związku z pełnieniem swoich funkcji. Należy pamiętać, że osoby sprawujące mandat radnego muszą godzić obowiązki zawodowe z udziałem w sesjach rady i komisjach. Oznacza to, że diety powinny być na tyle wysokie by zniwelować

ewentualny dylemat w wyborze w przypadku kolizji obu rodzajów działalności. Nie budzi wątpliwości, że diety radnych w porównaniu z poselskimi czy senatorskimi są zdecydowanie na zbyt niskim poziomie, czego w jakimkolwiek zakresie nie uzasadnia waga podejmowanych decyzji czy też spektrum obowiązków.

15. Zasadnym jest po upływie dwóch czy trzech kadencji samorządowych, dokonanie analizy skutków oraz ocena efektywności działania rad w zmniejszanych składach i w przypadku pozytywnych wniosków, wprowadzenie dalszej redukcji liczby radnych. Realizowanie zadań przez radnych w XXI wieku jest znacznie prostsze od tego, z jakim mieliśmy do czynienia jeszcze kilkanaście lat temu. Utrzymywanie zaś rozbudowanych kolegialnych organów, jak w czasach radzieckich, nie przekłada się na takie korzyści, jakie wielokrotnie gwarantują organy „kameralne” czy też jednoosobowe.
16. W zakresie funkcjonowania jednostek pomocniczych – dzielnic, wartym ewentualnego rozważania jest także modyfikacja systemu organów na wzór tego, jaki przyjęty został w południowoniemieckim modelu ustrojowym gmin. Zgodnie z nim, powoływany w wyborach powszechnych burmistrz pełniłby jednocześnie *ex lege* funkcję przewodniczącego rady dzielnicy (lub gminy w przypadku połączenia tego rozwiązania z koncepcją nadania osobowości prawnej poszczególnym jednostkom), z kolei Prezydent m.st. Warszawy pełniłby funkcję przewodniczącego Rady m.st. Warszawy. Funkcję tą będą mogli oni pełnić osobiście bądź przez wyznaczonych przez siebie zastępców. Niekwestionowaną zaletą takiego rozwiązania będzie zdecydowane przyspieszenie procesu uchwałodawczego.
17. Wprowadzenie wzajemnych zależności pomiędzy organami, a w szczególności przybliżenie ich w codziennym zakresie działania przyniesie efekty w postaci zdynamizowania działania miasta. W takim rozwiązaniu ustrojowym niemożliwym będzie wzajemne przenoszenie ciężaru odpowiedzialności za niezrealizowane lub wadliwie zaprojektowane zadania i projekty. Co więcej, warto rozważyć wprowadzenie takiego systemu pilotażowo na obszarze m.st. Warszawy i poddanie go po upływie połowy kadencji analizie. W przypadku pozytywnej oceny, może to się stać przyczynkiem do zmian na obszarze całego kraju.

18. Z punktu widzenia rozwoju m.st. Warszawy jako aglomeracji miejskiej o aspiracjach metropolitalnych, istotnym zagadnieniem jest także kwestia ewentualnego rozszerzenia granic miasta o obszary. Wydaje się, że na obecnym etapie rozwoju miasta, a w szczególności do czasu skutecznych modyfikacji ustrojowych i wprowadzenia silnego scentralizowanego ustroju granice stolicy powinny zostać utrzymane w obecnym kształcie. Należy pamiętać, iż sztuczne i odgórne ingerowanie w granice stolicy, bez uprzedniego przeprowadzania stosownych analiz ekonomicznych, asymilacji społecznej oraz weryfikacji kwestii organizacyjno-infrastrukturalnych jest koncepcją zupełnie chybioną i szkodliwą. Rozszerzenie obszaru Warszawy w przyszłości winno być zatem oparte na kilku podstawowych przesłankach i założeniach: 1) uwzględnienie czynnika społecznego, 2) przeprowadzenie szerokich konsultacji społecznych oraz akcji informacyjnych co do pozytywnych i negatywnych skutków takich zmian, 3) zmiany powinny być poprzedzone przeprowadzeniem obligatoryjnego referendum, nie tylko w jednostkach aspirujących do przyłączenia do gminy warszawskiej, ale także w samym m.st. Warszawie. Warto zastrzec, iż zmiany granic dopuszczalne będą tylko w sytuacji, gdy wyniki obu referendum przesądząby o chęci połączenia.
19. Należy wyraźnie podkreślić, że w odniesieniu do Warszawy realizacja tego postulatu połączenia go z gminami ościennymi na obecnym etapie więzi społecznych i gospodarczych, a w zasadzie ich znikomości, nie powinna być forsowana. Łączenie jednostek znajdujących się na diametralnie innych szczeblach rozwoju, a także cechujących się znacznymi odmiennosćmi co do celów i kierunków rozwoju w zasadzie przeczy możliwości ich skutecznego połączenia.
20. Odnosząc się do koncepcji metropolitalnych, warto wskazać, że poza stworzeniem z Warszawy ogromnego, wewnątrznie niestabilnego organizmu miejskiego, zasadnym jest rozważanie w przyszłości rozwiązania polegającego na utworzeniu związku metropolitalnego gmin opartego na instytucji związków międzygminnych. W tym zakresie uczestnikami związku byłyby tylko i wyłącznie zainteresowane podmioty, które w ramach wspólnego działania mogłyby z czasem – to jest wraz z rozwojem wzajemnych połączeń gospodarczych, infrastrukturalnych i społecznych zdecydować właśnie w ramach referendum o inkorporacji danej jednostki do Warszawy. Utworzenie takiej

struktury pod silnym przewodnictwem Prezydenta m.st. Warszawy oraz określenie w statucie wyraźnych celów i dążeń mogłoby w przyszłości przybliżyć Warszawę do uzyskania pozycji prawdziwej, prężnie działającej metropolii.

4) Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

a) Publikacje

Oprócz pracy wskazanej jako osiągnięcie naukowe zajmowałem się problematyką ustroju miasta stołecznego Warszawy oraz kwestiami samorządowymi zajmował się również w następujących publikacjach:

- 1) M. Bidziński, *Ustrój miasta stołecznego Warszawy* [w:] *Prawo samorządu terytorialnego*, red. M. Chmaj, Warszawa 2013.
- 2) M. Bidziński, *Aparat administracyjny samorządu terytorialnego i jednostki pomocnicze gmin* [w:] *Prawo samorządu terytorialnego*, red. M. Chmaj, Warszawa 2013.
- 3) M. Bidziński, M. Chmaj: *Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego*, [w:] *Prawo samorządu terytorialnego*, red. M. Chmaj, Warszawa 2013.
- 4) M. Bidziński, *Administracja terenowa pozadziałowa* [w:] *Administracja rządowa w Polsce*, red. M. Chmaj, Warszawa 2012.
- 5) M. Bidziński, *Urząd gminy*, [w:] *Status prawny gminy*, red. M. Chmaj, Warszawa 2012.
- 6) M. Bidziński, *Pracownicy samorządowi* [w:] *Prawo samorządu terytorialnego*, red. M. Chmaj, Warszawa 2013.
- 7) M. Bidziński, *Sądowa kontrola i ochrona samorządu terytorialnego* [w:] *Prawo samorządu terytorialnego*, red. M. Chmaj, Warszawa 2013.
- 8) M. Bidziński, *Organizacja urzędu wojewódzkiego*, [w:] *Status Prawny Wojewody*, red. Marek Chmaj, Warszawa 2005.

Obok problematyki wskazanej powyżej zajmowałem się badaniami z zakresu administracyjnych aspektów funkcjonowania organów państwa i jednostek samorządu terytorialnego. W ramach tych badań powstały następujące publikacje:

- 1) M. Bidziński, M. Chmaj, B. Uliasz, *Ustawa o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa – aspekt konstytucyjnoprawny*, Warszawa 2017.
- 2) M. Bidziński, M. Chmaj, *Oddziaływanie portów lotniczych na sposób korzystania z nieruchomości. Studium Mazowsza*, Warszawa 2015.
- 3) M. Bidziński, M. Chmaj, *Prawne aspekty finansowania opieki nad zabytkami*, [w:] *Prawna ochrona zabytków*, (red.) T. Gardocka, J. Sobczak, Warszawa 2010.
- 4) M. Bidziński, *Polski Komitet Normalizacyjny* [w:] *Administracja Publiczna. Ustrój administracji państwowej centralnej. Komentarz* (Tom I), red. B. Szmulik, K. Miaskowska-Daszkiewicz, Warszawa 2012.
- 5) M. Bidziński, *Urząd Dozoru Technicznego* [w:] *Administracja Publiczna. Ustrój administracji państwowej centralnej. Komentarz* (Tom I), red. B. Szmulik, K. Miaskowska-Daszkiewicz, Warszawa 2012.
- 6) M. Bidziński, *Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej* [w:] *Administracja Publiczna. Ustrój administracji państwowej centralnej. Komentarz* (Tom I), red. B. Szmulik, K. Miaskowska-Daszkiewicz, Warszawa 2012.
- 7) M. Bidziński, *Problematyka deregulacji w zakresie liberalizowania przepisów związanych z pozaaplikacyjnymi ścieżkami dostępu do zawodu radcy prawnego w kontekście postanowień art. 17 Konstytucji RP*, *Przegląd Prawa Konstytucyjnego* 2014, nr 4.
- 8) M. Bidziński, *Kontrola i nadzór nad polskimi związkami sportowymi* [w:] (red.) T. Gardocka, D. Jagiełło, *Problemy prawne na styku sportu i medycyny*, Warszawa 2015.

Prowadziłem także badania w zakresie szeroko rozumianej działalności leczniczej i prawa medycznego. W ramach tych badań powstały następujące publikacje:

- 1) M. Bidziński: *Odpowiedzialność i kontrola podmiotów leczniczych*, [w:] (red.) T. Gardocka, D. Jagiełło, *Prawo karne medyczne*, Warszawa 2016, Wydawnictwo C.H. Beck, s. 28 - 37.
- 2) M. Bidziński: *Ustawa o wykonywaniu działalności leczniczej – rozważania konstytucyjnoprawne*, [w:] (red.) J. Sobczak, M. Reshef, *Nowe procedury medyczne a prawo*, Toruń 2016, Wydawnictwo Adam Marszałek, s. 76 – 85.

Dodatkowo prowadziłem badania w zakresie realizacji konstytucyjnych praw i wolności, w tym m.in. w zakresie zasady pluralizmu politycznego, ochrony prywatności czy też dostępu do informacji publicznej. W ramach tych badań powstały następujące publikacje:

- 1) M. Bidziński, M. Chmaj, P. Szustakiewicz, *Ustawa o dostępie do informacji publicznej. Komentarz*, Warszawa 2018.
- 2) M. Bidziński, *Finansowanie partii politycznych w Polsce. Studium porównawcze*, Warszawa 2011.
- 3) M. Bidziński: *Konstytucyjny dostęp do informacji publicznej*, [w:] *Przegląd Prawa Konstytucyjnego*, vol. 4/20, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012.
- 4) M. Bidziński: *Kompetencje Państwowej Komisji Wyborczej w zakresie nadzoru i kontroli nad finansowaniem partii politycznych*, [w:] *Aktualne problemy prawa wyborczego* (red.) B. Banaszak, A. Bisztyga, A. Feji-Paszkiewicz, *Acto Iuridica Lebusana*, vol. 1, Zielona Góra 2015.
- 5) M. Bidziński, *Znaczenie finansowania polityki w kontekście demokratycznych wartości*, [w:] *Rosja i jej sąsiedzi. Studia i szkice*, (red.) S. Gardocki, Toruń 2015.
- 6) M. Bidziński, *The constitutional conditions and models of political party funding*, *Przegląd Prawa Konstytucyjnego* 2015 Nr 6 (28), Toruń 2015.
- 7) M. Bidziński, M. Chmaj, *Konstytucyjne gwarancje ochrony małżeństwa, rodziny i rodzicielstwa oraz równości, a Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu*

przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, (w:) *Gwarancje ochrony konstytucyjnych praw i wolności jednostki* (red.) H. Izdebski, M. Komorowski, M. Pisz, Warszawa 2016.

- 8) M. Bidziński, M. Chmaj, *Nowa ustawa o Trybunale Konstytucyjnym. Komentarz*, (w:) L. Garlicki, M. Derlatka, M. Wiącek, *Na straży państwa prawa. Trzydzieści lat orzecznictwa Trybunału konstytucyjnego*, Warszawa 2016.
- 9) M. Bidziński, *Wolność zgromadzeń publicznych. Uprawnienie czy fikcja?*, (w:) (red.) *Wymiar wolności w prawie administracyjnym* (red.) M. Rogalski, Warszawa 2018.
- 10) M. Bidziński, *Odpowiedzialność za brak udostępnienia informacji w trybie dostępu do informacji*, *Informacja w administracji publicznej* Nr 1/2015, Warszawa 2015.
- 11) M. Bidziński, *Odpowiedzialność za nieprawidłową ochronę danych osobowych*, *Informacja w administracji publicznej* Nr 2/2015, Warszawa 2015.

Prowadziłem również badania w zakresie procedur administracyjnych i sądowych immanentnie związanych z działaniem administracji publicznej oraz w zakresie prawa gospodarczego. W ramach tych badań powstały następujące publikacje:

- 1) M. Bidziński, *Pojęcia, istota i zasady prawa gospodarczego*, (w:) M. Bidziński, D. Jagiełło (red.), *Prawo gospodarcze - zagadnienia wybrane*, Warszawa 2016.
- 2) M. Bidziński, *Strony postępowania i osoby biorące udział w postępowaniu na prawach strony*, (w:) *Postępowanie administracyjne. Poradnik praktyczny*, (red.) P. Szustakiewicz, Warszawa 2009.
- 3) M. Bidziński, *Czynności związane z przygotowaniem i przebiegiem postępowania*, (w:) *Postępowanie administracyjne. Poradnik praktyczny*, (red.) P. Szustakiewicz, Warszawa 2009.
- 4) M. Bidziński, *Postępowanie drugoinstancyjne*, (w:) *Postępowanie administracyjne. Poradnik praktyczny*, (red.) P. Szustakiewicz, Warszawa 2009.
- 5) M. Bidziński, *Liberalizacja oraz dostosowanie przepisów prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi do oczekiwań społecznych*, (w:) *X lat funkcjonowania dwuinstancyjnego sądownictwa w Polsce – wnioski de lege lata i de lege ferenda*, red. J. Czerw, A. Żywicka, Lublin 2014.

- 6) M. Bidziński, *Aukcje elektroniczne dają 30% oszczędności*, Inwestycje Publiczne, Warszawa 2013 (kwiecień).
- 7) M. Bidziński, *Afera z odpadami wpłynie na budżety samorządów*, Inwestycje Publiczne, Warszawa 2013 (Lipiec).
- 8) M. Bidziński, *Zapłata po terminie oznacza płacenie odsetek za zwłokę*, Inwestycje Publiczne, Warszawa 2013 (Sierpień – Październik).
- 9) M. Bidziński, *Zmiana ustawy OOS*, Energetyka Wodna, Warszawa 2015.
- 10) M. Bidziński, M. Paprocki, *Kontakt z klientem*, Edukacja Prawnicza nr 3 (141), Warszawa 2013.
- 11) M. Bidziński, *Wprowadzenie (w:) Prawo gospodarcze. Dodatek specjalny*, (red. nauk.) M. Bidziński, Edukacja Prawnicza nr 11 (137), Warszawa 2012.
- 12) M. Bidziński, *Swoboda działalności gospodarczej (w:) Prawo gospodarcze. Dodatek specjalny*, (red. nauk.) M. Bidziński, Edukacja Prawnicza nr 11 (137), Warszawa 2012.

Prowadziłem także badania w przedmiocie zagadnień związanych z pozycją ustrojową konstytucyjnych organów władzy, w tym obowiązujących w Polsce i innych państwach rozwiązaniach systemowych. W ramach tych badań powstały następujące publikacje:

- 1) M. Bidziński, *Pozycja ustrojowa Prezydenta Republiki Kazachstanu*, (w:) M. Bidziński, J. Marszałek Kawa (red.), *Spółeczeństwo i prawo w państwach azjatyckich*, Toruń 2016.
- 2) M. Bidziński, *Pozycja ustrojowa Prezydenta Kazachstanu na tle porównawczym*, [w:] *Kazachstan – Polska. Wybrane zagadnienia ustrojowe, społeczne i edukacyjne*, (red.) A. Bisztyga, P. Zientarski, Toruń 2017.
- 3) M. Bidziński, J. Marszałek – Kawa, *Wstęp*, (w:) *Systemy polityczne i kultura prawna państw azjatyckich*, M. Bidziński, J. Marszałek – Kawa (red.), Toruń 2018.

Ponadto, byłem redaktorem 4 publikacji wieloautorskich oraz współautorem 3 monografii, jak również autorem 9 publikacji w czasopismach naukowych oraz ponad 100 artykułów i komentarzy prawniczych w prasie i mediach.

b) Udział w konferencjach

Brałem czynny udział w 33 konferencjach naukowych, z czego w 8 z referatem, jak również byłem członkiem komitetów naukowych 6 konferencji i paneli dyskusyjnych (Załącznik Nr 5).

c) Promotor pomocniczy

Promotor pomocniczy w przewodzie doktorskim Pani Darii Eweliny Wierzbińskiej na Wydziale Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego z siedzibą w Warszawie, która uzyskała stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy "Eksperyment medyczny w prawie polskim. Konstytucyjne podstawy a praktyka". Promotorem pracy był prof. dr hab. Marek Chmaj, recenzentami byli prof. dr hab. Jerzy Jaskiernia, prof. prof. dr hab. Wojciech Orłowski.

d) Pozostała działalność naukowa

i) Udział w redakcji czasopism

Jestem członkiem rad naukowych w dwóch czasopismach naukowych oraz stałym współpracownikiem czasopisma naukowego Edukacja Prawnicza.

ii) Członkostwo w towarzystwach naukowych

Członek stowarzyszenia naukowego skupiającego polskich i zagranicznych specjalistów prawa: Polskie Towarzystwo Prawa Konstytucyjnego.

iii) Udział w zespołach eksperckich

- 1) Od 2016 r. ekspert w zakresie prawa konstytucyjnego, administracyjnego i gospodarczego przy Fundacji Państwo Prawa.
- 2) Ekspert w Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej.

iv) Opieka naukowa nad studentami i pełnione funkcje organizacyjne

- 1) Pełniłem funkcję opiekuna naukowego *Causa Publica* założonego na Wydziale Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego z siedzibą w Warszawie w 2015 r.

- 2) Pełnię funkcję opiekuna i tutora studentów na Wydziale Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego z siedzibą w Warszawie – na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne, prawo w biznesie oraz prawo.
- 3) Jestem promotorem i recenzentem kilkudziesięciu prac magisterskich i licencjackich.
- 4) W ramach działań na Wydziale Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego z siedzibą w Warszawie pełnię m.in. funkcje członka Rady Wydziału Prawa SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny – przedstawiciela niesamodzielných pracowników naukowych oraz Rzecznika Dyscyplinarnego ds. Studentów i Doktorantów SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny.

v) Popularyzacja nauki

- 1) Organizowałem i koordynowałem otwarte Studium Bezpieczeństwa Wewnętrznego dla funkcjonariuszy Straży Miejskiej w ramach Wydziału Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego w Warszawie – kwiecień czerwiec 2011 r. oraz otwarte Studium Bezpieczeństwa Wewnętrznego dla funkcjonariuszy Policji w ramach Wydziału Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego w Warszawie – kwiecień czerwiec 2010 r.
- 2) Uczestniczyłem w otwartych wykładach w ramach Studium Bezpieczeństwa Wewnętrznego dla funkcjonariuszy Policji w ramach Wydziału Prawa SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego w Warszawie – kwiecień czerwiec 2011 r.
- 3) Organizowałem i koordynowałem w ramach SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego w Warszawie XXI Festiwalu Nauki w dniach 23 września 2017 r. do 1 października 2017 r.
- 4) Jestem autorem ponad 100 komentarzy i artykułów dotyczący aktualnych wydarzeń politycznych, zmian prawnych oraz nowych rozwiązań naukowych w mediach, w tym prasie, dziennikach, telewizji i w radio.

Monika Zdzienicka